

Professionele identiteit van startende leraren in het voortgezet onderwijs

Paperpresentatie, ORD '23

Sessie 594, donderdag 6 juli, 15.45u

Harmen Schaap (presentator), Helma Oolbekkink, Anna van der Want & Paulien Meijer

AANLEIDING EN CONTEXT

(ongewenste) uitval en lerarentekort

Implementatie en effectiviteit van inductieprogramma's

Professionele identiteitsontwikkeling

THEORETISCHE UITGANGSPUNTEN

- “...how teachers see themselves as teacher, their *sense of self* or identity” (März & Kelchtermans, 2020, p. 2)
- “...an on-going, dynamic process of construction. From this perspective, although shaped by prior experiences and beliefs, professional identities in the early years of teaching are *provisional* and likely to be challenged and changed as teachers are exposed to the tensions that are an inherent part of changing *classroom dynamics, school environments and policy demands*” (Hong et al., 2018, p. 251).

KERNCONCEPTEN

- Zelfbeeld:
  - “...an evaluation of the self that is made by the self. It is a self-attitude, that is, an attitude we hold about ourselves (Burke & Stets, 2009)
- Continuïteit/discontinuïteit:
  - *“coherence in understanding oneself as a teacher over time”*
  - *“consistency between references to the past, present and future”* (Van Rijswijk et al., 2016)

WAT WILLEN WE WETEN?

WAT IS HET ZELFBEELD VAN
STARTENDE LERAREN IN HET
VOORTGEZET ONDERWIJS?

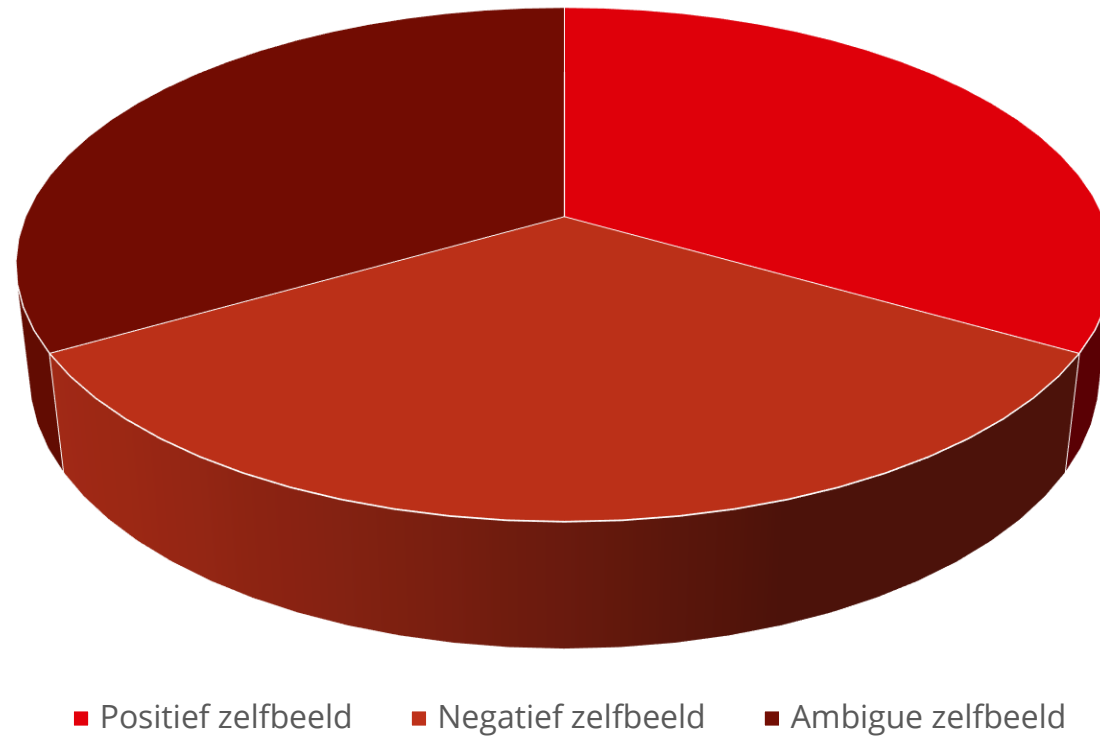
WAT IS DE RELATIE TUSSEN
ZELFBEELD VAN STARTENDE LERAREN
EN GEVOEL VAN CONTINUÏTEIT EN
DISCONTINUÏTEIT?

DESIGN

- Context: landelijk project Begeleiding Startende Leraren
- Kwalitatieve, semigestructureerde logboeken (Van der Wal et al., 2019; Schaap et al., 2021)
- N= 101 startende leraren in het voortgezet onderwijs
- Afgenomen halverwege het schooljaar (medio februari/maart)
- Analyse (content analysis, theoriegestuurd, groepsniveau, agreement)

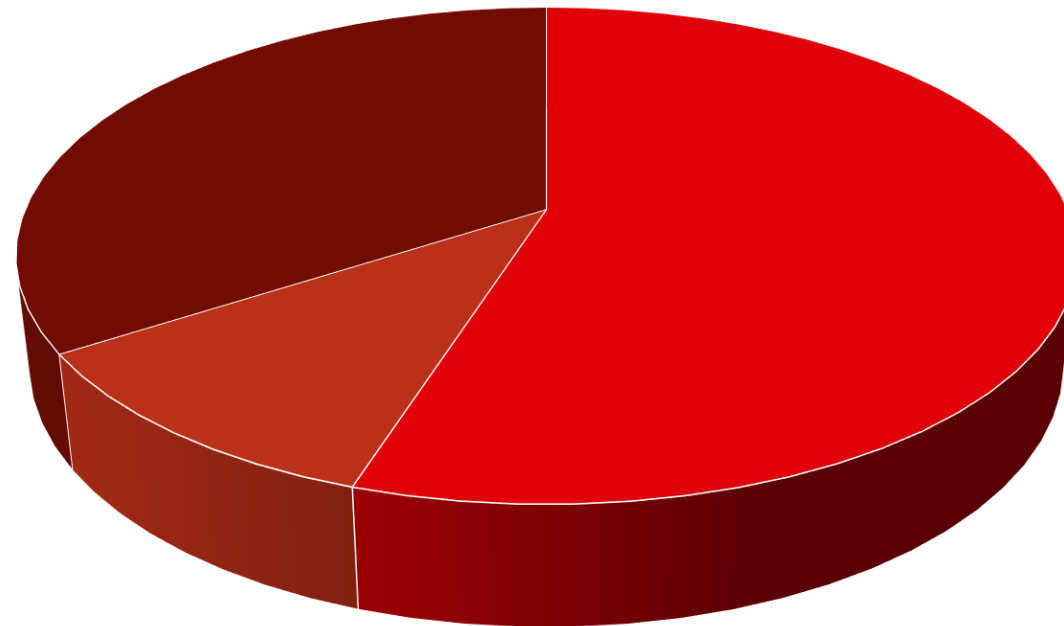
WAT DENKEN JULLIE?

Zelfbeeld van startende leraren

VERDELING ZELFBEELD STARTENDE LERAREN

Zelfbeeld van startende leraren

■ Positief zelfbeeld (54,9%) ■ Negatief zelfbeeld (10,9%) ■ Ambigue zelfbeeld (34,1%)

RESULTATEN (DIS-)CONTINUÏTEIT

6 van de 10 (60%)
starters met een
negatief zelfbeeld
ervaren discontinuïteit

13 van de 50 (26%)
starters met een
positief zelfbeeld
ervaren continuïteit

AMBIGUÏTEIT IN HET ZELFBEELD

Starters met een ambigue zelfbeeld ervaren meer discontinuïteit: 9 van de 31 (29%).

*"Mijn beeld van mezelf als docent **komt nog niet overeen** met de docent die ik wil zijn, maar dit sluit ook aan bij het nog zoekend zijn. Ik voel me al minder onzeker dan in het begin, maar mijn onzekerheid zorgt er wel voor dat ik nog geen positief beeld heb van mezelf als docent. Ik zie overal verbeterpunten in, waardoor ik ook veeleisend voor mezelf kan zijn. Ook hier ben ik nog op zoek naar een **goede balans** tussen aan de ene kant verbeterpunten, maar ook tevreden zijn met succesjes. Een voornemen daarbij is dat ik daar ook meer mee ga oefenen, net zoals het experimenteren met mijn lessen"*

CONCLUSIE EN DISCUSSIE

Bijna de helft van de startende leraren heeft geen positief zelfbeeld

Zelfbeeld gekoppeld aan continuïteit/discontinuïteit

Ambigüiteit in het zelfbeeld

- ontwikkeling over tijd, relatie met o.a. uitval
- Inductie: hoe te begeleiden, visie hierop

Reflecties op het design

- Gebruik van logboeken

DANK VOOR JULLIE AANDACHT

Contact: harmen.schaap@ru.nl / +31625639758